

HALLSBERGS
KOMMUN

Förskoleområde 1 och 2 Hallsberg

Kvalitetsplan 23/24

Förskoleområde 1 och 2

Förskolorna Björkängen, Norrgården, Tranängen och Äppellunden

Hallsbergs kommun

Postadress
694 80 Hallsberg

Hemsida
www.hallsberg.se

Besöksadress
Västra Storgatan 14

E-post
kommun@hallsberg.se

Telefon
0582-68 50 00 vx

Fax
0582-68 50 02

Organisationsnr
212000-1926

Innehållsförteckning

1	Förskola	3
2	Förutsättningar	5
3	Resultat	8
3.1	Uppföljning av tidigare års kvalitetsplan	8
3.2	Enkätresultat förskola.....	13
3.3	Undervisningens kvalitet	13
3.4	Personalens arbetsmiljö	16
4	Identifiera och precisera problem kopplade till måluppfyllelse	18
4.1	Identifiera och precisera problem kopplade till förskolans förmåga att nå läroplanens mål.....	18
5	Analys av orsaker till varje prioriterat problem	19
6	Identifierade utvecklingsområden och planerade insatser	21

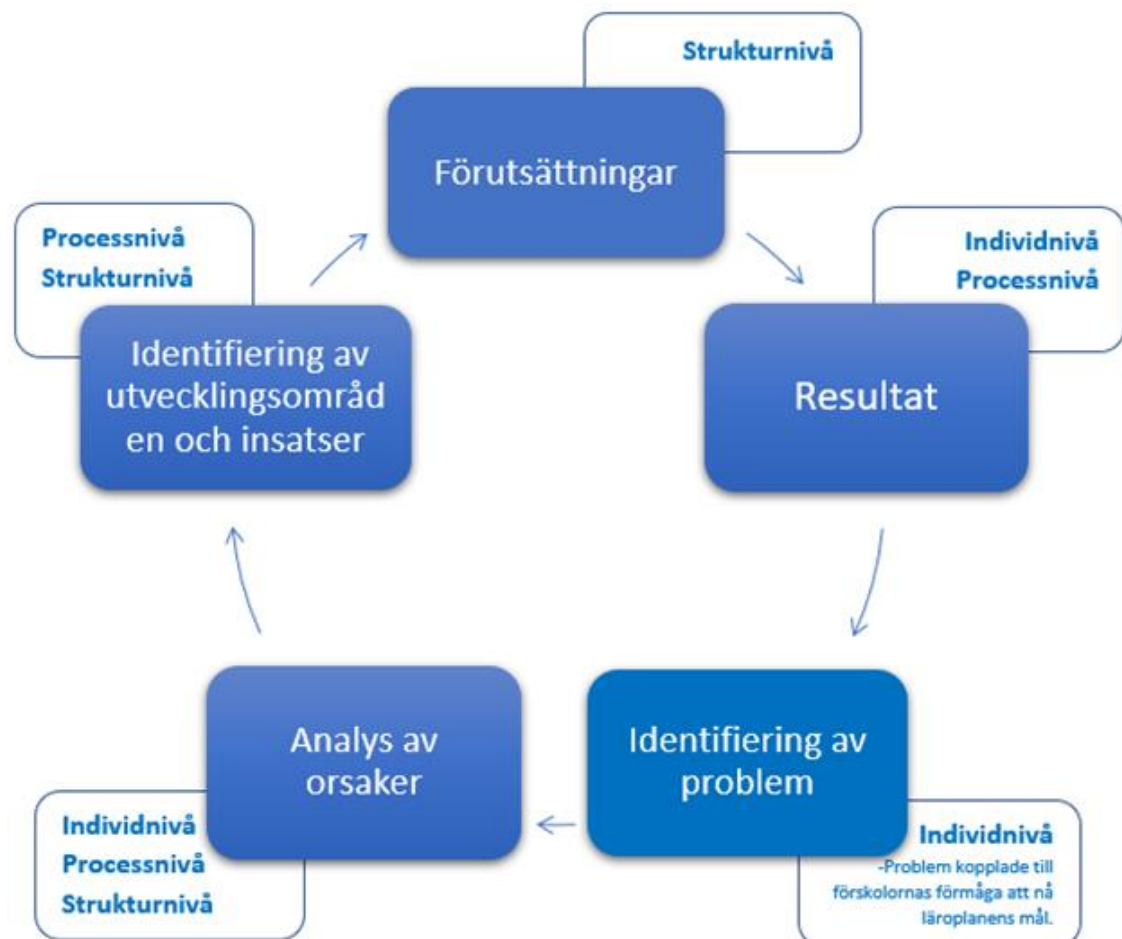
1 Förskola

Under läsåret 21/22 har bildningsförvaltningen i Hallsbergs kommun reviderat strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet där kvalitetsplanen utgör en del. Syftet med förändringen är att ytterligare kvalitetssäkra vårt förvaltningsgemensamma arbete med utgångspunkt i de nationella målen och med tydlig koppling till beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Planen synliggör arbetet med relevanta insatser som ska höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten.

Kvalitetsplanen ersätter tidigare års kvalitetsredovisning och verksamhetsplan.

Verksamheternas kvalitetsplaner färdigställs senast i juni och den förvaltningsövergripande i september. Som komplement till kvalitetsplanen finns ett antal förvaltningsövergripande planer, rutiner och riktlinjer, se bilaga 1.

Kvalitetsplanens utformning grundar sig på Skolverkets allmänna råd för systematiskt kvalitetsarbete samt Skolverkets stöd för nulägesanalys. Den innehåller de fem stegen förutsättningar, resultat, identifiering av problem, analys av orsaker och identifiering av utvecklingsområden och insatser.

Individnivå – barnens förutsättningar, tex dokumentation som synliggör hur det enskilda barnet och/eller barngruppen lär sig.

Processnivå – undervisning och andra arbetsprocesser i förskolan som tex förhållningssätt, arbetsätt, arbetsformer, lärandeklimat, etc.

Strukturnivå – organisation, styrning och ledning på olika nivåer.

2 Förutsättningar

I förskoleområde 1 och 2 ingår förskolorna Norrgården, Björkängen, Äppellunden och Tranängen med totalt 21 avdelningar. Under läsåret 23/24 kommer områdets organisation förändras. Förskolan Åkerön öppnar under kvartal 1, vi kommer gå ur Förskolan Tranängen och Förskolan Björkängen kommer under året 2024 inte tillhöra i området.

Ledningen består av 2 rektorer samt 8 processledare från förskolorna. Dessa har 10% i sin tjänst för ledning. Ledningsgruppen ses regelbundet. På Förskolan Äppellunden har rektorerna delat ledarskap och i övrigt ett omfattande samarbete. Januari 2024 kommer vi ha delat ledarskap på hela området. Vi har en ledarskapsdeklaration för att underlätta arbetet med att skapa vår förskola där vi tillsammans vet vilken förskola vi vill åstadkomma. Vår vision och ställningstagande är en gemensam riktning som alla känner till. När det kommer upp saker vi ska välja mellan har vi en riktning som hjälper oss att välja, ledarskapsdeklaration, som har sin utgångspunkt i läroplan och skollag.

Personaltätheten är beräknad på 2,95 tjänst per avdelning bestående av förskollärare, barnskötare och i vissa fall en förstärkning i barngruppen med resurspedagog. Trots nationell brist på förskollärare har vi en hög andel förskollärare på våra förskolor. Rektorerna har genomfört rektorsutbildningen. Personalbemanningen kan förändras under året beroende på antal inskrivna barn i förskolan. 2,20% specialpedagog arbetar mot förskolorna i centrala Hallsberg. Deras kompetens bidrar till ett utvecklande arbete med inkludering och bemötande. De arbetar även främjande och förebyggande. Vi har ej tillgång till kurator eller psykolog.

Budget för modersmålsstödjare går utanför ram så omfattning ses över av förvaltningen. Förskolorna har en vikariesamordnare vid vikarietillsättning. Inom verksamheterna arbetar även måltidsbiträden där vi har chefsansvar.

4-5 gånger/termin har förskolorna arbetsplatsträffar som även innehåller forum för pedagogiska diskussioner. Varje avdelning har 8 timmar reflektionstid/vecka. Verksamheten har begränsat öppethållande fem dagar/läsår för kompetensutveckling. 1 gång/vecka har vi nätverksträffar förskolevis där vi reflekterar tillsammans i tvärgrupper kring ett aktuellt ämne eller utifrån läst litteratur. Vi har även pedagogiska caféer under året.

Flera förskollärare har handledarutbildning vilka tar emot VFU-studenter. Förskolorna ingår i ett samarbete med Örebro universitet med övningsförskolor. Syftet med övningsförskolor är att stärka blivande förskollärares professionsutveckling och att höja kvaliteten i förskollärarytbildningen. Detta görs genom att stärka samarbetet mellan campus- och verksamhetsförlagd utbildning. Det ges också möjlighet för universitet och skolhuvudmän att mötas i forsknings- och utvecklingsarbete.

Kontinuerligt träffas vi i ett barnhälsosteam som består av rektorer, specialpedagoger, barnläkare, BVC-sköterskor, psykolog samt representanter från socialtjänsten.

Det är stora skillnader vad det gäller ändamålsenliga lokaler för förskola. Förskolan Äppellunden är mycket funktionell och anpassad för förskolans utbildning vilket även Förskolan Norrgården är efter en omfattande renovering. Förskolan Björkängen är svårarbetad med "korridorer" mitt i verksamheten och är dåligt underhållen såväl inne som ute. Förskolan Tranängen är lokalmässigt välfungerande men dåligt underhållen inomhus, gården är upprustad och utökades i samband med att förskolan utökades

med två paviljonger. Norrgården, Äppellunden och delvis Björkängen är belägna i ett socioekonomiskt svagare område än Tranängen. Budget för socioekonomiskt svagt område är minskad trots liknande eller ökade förhållanden. I dessa område ser vi fler barn som har särskilda behov som kräver mer individ- och situationsanpassat bemötande. Tilldelad Bibass-budget motsvarar inte behovet utan vi går in med egna medel.

Systematiskt kvalitetsarbete

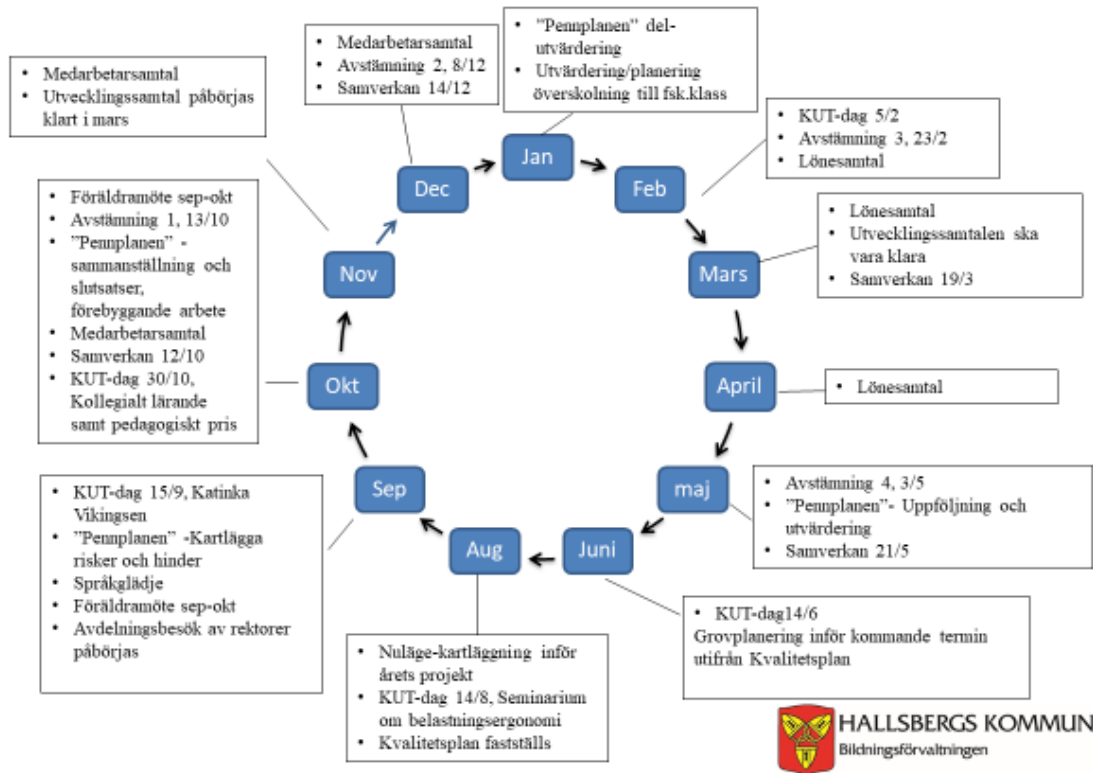
Utbildningen på förskolan dokumenteras kontinuerligt och systematiskt, följs upp, utvärderas och utvecklas. Pedagogerna reflekterar kontinuerligt, Var är vi? Vart ska vi? Hur gör vi? Hur blev det? och dokumenterar utbildningen genom film, bild och text. Undervisningsmallen används i syfte att utveckla undervisningen, både den planerade och den spontana.

Undervisningsmallen utvecklas kontinuerligt utifrån nya kunskaper och insikter för att för att höja vår målpuppfyllelse.

Rektorer och processledare tar del av undervisningsmallen fyra gånger/år för att på ett sätt av flera följa utbildningens kvalitet. Genom undervisningsmallarna uppmärksammar vi vilka gemensamma utvecklingsområden vi har och anpassar kompetensutveckling efter dem för att förbättra förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. Skriftlig återkoppling från rektor bidrar till att varje arbetslag får syn på sina styrkor och utmaningar. Rektor gör regelbundna verksamhetsbesök på förskolorna. En gång/termin genomförs ett planerat besök med observationer utifrån målen med efterföljande didaktiska samtal. Detta systematiska kvalitetsarbete bidrar till att skapa en likvärdig utbildning för alla barn.

Vi arbetar med en separat plan för: *Plan för arbetet med lika rättigheter och lika möjligheter*. Det är förskolans främjande och förebyggande arbete för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling samt undanröja hinder för allas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. I verksamheten genomförs ett fortlöpande arbete utifrån arbetsmodellens "4 steg"; Undersök, analysera, åtgärda följ upp och utvärdera. Arbetets fyra steg dokumenteras löpande. Utifrån modellen arbetar förskolan fram förebyggande åtgärder mot diskriminering och annan kränkande behandling på förskolan.

Årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet förskoleområde 1+2 2023/2024

3 Resultat

3.1 Uppföljning av tidigare års kvalitetsplan

Omsorg, utveckling och lärande

Mål:

Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp.

Resultat:

Matematikundervisningen har ökat och barnen erbjuds fler konkreta aktiviteter för att utveckla olika matematiska förmågor. Synen på matematik har förändrats från att till stor del handlat om tal, siffror och räkning till ytterligare ett sätt att beskriva och hantera verkligheten. Pedagogerna använder och erbjuder fler mätverktyg på ett mer medvetet sätt som ger barn erfarenhet av och vidgar förståelsen för volym, måttenheter och begrepp exempelvis liter, deciliter, full-tom, hel –halv, meter, centimeter och så vidare. Många barn har svårt att koppla siffra till antal, pedagogerna har bland annat därför spelat spel mer och på olika sätt tränat på att skapa förståelse för detta. Många barn har inte samma erfarenhet av siffror som bokstäver. Pedagogerna ställer barnen inför mer problemlösning där de får ställa hypoteser som de sedan undersöker vidare.

Barnen har fått möjlighet att:

- möta och reflektera över likheter och skillnader, form, mönsterkombinationer, sortering, storlek, antal, längd, avstånd, uppskattning, relationer och statistik
- Skriva siffror i olika sammanhang och upptäcka vad man har räkning till

Barnen får möjlighet att sortera och kategorisera för att utveckla förmåga att urskilja, uttrycka och få erfarenhet av matematiska begrepp exempelvis sortera olika former, kvadrat, cirkel, romb.

De yngre barnen har erbjudits att sortera saker som ligger dem nära ex strumpor, skor. Matematiken har bidragit till att undervisningen utomhus har ökat både den spontana och planerade. Barnen kan urskilja olika mönster.

Vi ser att många sorterar efter färg men mindre av kategorisering som ex fordon – djur

Analys:

I tidigare kvalitetsplan identifierade vi matematiken som ett utvecklingsområde, barnen behövde utmanas mer i sin matematiska utveckling. Kompetensutveckling genomfördes fortlöpande under hösten bland annat genom nätverk och workshop på en KUT-dag. Det fick stor genomslagskraft.

Vi började arbeta utifrån Bishops sex grundläggande matematiska aktiviteter

- Förklaring och argumentation
- Rumsuppfattning
- Design, form och mönster
- Räkning
- Mätning
- Lekar och spel

Bishops sex grundläggande matematiska aktiviteter har inspirerat och konkretiserat matematiken samt ökat medvetenheten hos pedagogerna vad matematik kan vara och hur vi kan undervisa i matematik. Bishop ger ett bra stöd för att planera och genomföra undervisningen och är ett bra material för att säkerställa att barnen får med sig alla delar av matematiken. Pedagogerna uppmärksammar barnen i högre grad på matematik i vardagen och utmanar dem vidare. Matematiken har även uppmuntrats och stimulerats mer i leken. Barnen har erbjudits att spela spel mer tillsammans med pedagog och andra barn, delvis även digitala spel. Tärningen har använts i större omfattning och mer varierat vilket har skapat en större förståelse för kopplingen siffra och antal.

Aktiviteten: "förklaring och argumentation" upplever pedagogerna svårast så den aktiviteten behöver vi arbeta mer med. Genom att pedagogerna ställer öppna frågor och berikar språket med utmanade ord så ökar barnens förmåga till argumentation och förklaring. Öppna frågor och utmanande ord är bra att skriva upp för att komma ihåg att använda i sin undervisning. De utmanande orden är viktiga att barnen möter ofta och i den kontext där de finns i vardagen, inte bara i den planerade aktiviteten.

Undervisningsmiljöerna har utvecklats för att underlätta undervisningen i matematik. Det erbjuds fler olika verktyg i miljöerna som ex linjaler, vågar, tärningar och volymmått. Material som använts i en planerad aktivitet finns tillgängligt för att använda spontant och ger barnen möjlighet att utforska vidare med pedagog, barn eller på egen hand. I den spontana undervisningen kan pedagogerna anpassa nivån och utmaningarna utifrån var varje enskilt barn befinner sig.

Mål:

Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften

Resultat:

Barnen har getts rika möjligheter för att utveckla språket. Barnen får fler möjligheter att samtala och berätta i olika sammanhang. Pedagogerna ställer oftare öppna frågor till barnen. I undervisningsmallen planerar pedagogerna för vilka utmanande ord och begrepp barnen ska möta vilket ytterligare berikar barns språk. Genom att vi arbetat med detta ser vi att fler barn intresserar sig för och frågar vad olika ord betyder.

Genom att vi arbetat med Bishops sex matematiska aktiviteter har utvecklingen av den matematiska språkförmågan ökat vilket är en del av barnets hela språkutveckling.

Då barnen fått möjlighet att ställa hypoteser har barnens förmåga att uttrycka tankar, argumentera och kommunicera utvecklats. Barnen får oftare frågor där pedagogerna inväntar svar för att föra kommunikationen vidare utifrån barnens tankar.

På avdelningar där man aktivt arbetar med projektet och där det lever i samtal, dramatiseringar och i miljön skapas många samtal som inspirerar till berättande. Intressanta mötesplatser och miljöer lockar till lek med ord, uttrycka tankar och kommunicera.

Barnen delas oftare in i mindre grupper för att ge dem ökade möjligheter att mötas utifrån sina förutsättningar och behov samt ge utrymme för och utmana dem i deras språkutveckling.

Genom ökad medvetenhet att använda olika kommunikationssätt som ex. TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) och bildstöd, som anpassas efter grupp och individ så har alla barns möjlighet till kommunikation och språkförståelse ökat. Genom vårt arbete med flerspråkighet i undervisning och aktiviteter bland annat tillsammans med modersmålsstödjare har barn med annat modersmål än svenska blivit mer delaktiga i tex olika projekt och utvecklat en djupare språkförståelse.

Ökad samverkan mellan förskola och hem för att öka deras förståelse för betydelsen av språkutveckling, hur hemmet kan stödja barnets språkutveckling genom samspel och kommunikation.

Analys:

Att enbart vistas i förskola räcker inte för att språket ska utvecklas i hela sin potential. Pedagogerna måste skapa förutsättningar och arbeta medvetet för att ge barnen optimala möjligheter för en gynnsam språkutveckling. Pedagogerna är mer medvetna på att sätta ord och benämna saker samt att vara som "referatorer". Gynnsamt för språkmålet har varit att arbeta med dramatisering, rim, ramsor, sång, lustfyllda miljöer och för barnen tillgängliga dokumentationer.

Dramatiseringen används i språkundervisningen och i introducering av lekar. Den inspirerar barnen till lek, samtal och berättande och språket konkretiseras i lek. Rim, ramsor och sång är betydelsefullt för att utveckla språket. Gynnsamt med upprepning. Barn som kan ha svårt att uttrycka sig i tal kan ha lättare att uttrycka sig i sång. Det är viktigt med konkret material i aktiviteter och att barnen ges möjlighet att "leka" och samtala om materialet på egen hand, med annan vuxen eller ett barn, detta för att öka barns ordförråd och språkförståelse. Undervisningen i språkmålet har underlättats av att vi skapar miljöer som bjuder in till kommunikation och berättande. Då dokumentation sätts upp på lustfyllda aktiviteter får barnen möjlighet att återberätta och reflektera över olika aktiviteter.

Då barn ges delaktighet i att förbereda en aktivitet skapas ett intresse och väcker en nyfikenhet för aktiviteten vilket ger tillfällen för samtal. Det projektinriktade arbets sättet leder in oss till samtal på ett naturligt och meningsfullt sätt som vi kanske annars inte gjort.

Vårdnadshavare, familjer samt vänner bjöds in på en kväll med fokus på språkglädje. Särskilt många vårdnadshavare från norr kom vilket var glädjande då vi vanligtvis har svårt att få dem att delta på våra föräldramöten. Föreläsningen låg på en nivå som alla kunde ta till sig och vårdnadshavare ställde många frågor som ledde till intressanta samtal.

Värdegrund och uppdrag

Mål:

Öka kunskapen kring behov av stöd som vi inte har så stor erfarenhet av samt funktionsvariationer som vi inte är så vana att möta

Resultat:

Kunskapen har ökat inom detta målområde. Vi har mött fler barn med särskilda behov

av stöd vilket bidragit till att ledning, specialpedagoger och pedagoger ökat sin kompetens kring att möta alla barn. Då vi möter fler barn som har svårigheter med att ta in information, bygga och tillämpa kunskap som kan göra det svårare att fungera i vardagen så har vi behövt fler verktyg att använda oss av.

Ökad medvetenheten hos pedagoger att när barn inte deltar eller inte verkar intresserad kan det bero på att barnet inte förstår aktiviteten och att vi behöver förklara på fler och andra sätt eller att förväntningarna är för otydliga eller för höga. Öppet förhållningssätt till att barn deltar på olika villkor och på olika sätt. Rättvisa är inte att alla barn får lika utan att varje enskilt barn möts utifrån sina förutsättningar.

Våra kunskaper har ökat bl. a. genom nätverk kring litteraturen: *Tydliggörande pedagogik i förskolan*, (Edfelt med flera 2020) samt samarbete med habiliteringen i IBT, intensivinläring på beteende-terapeutisk grund för små barn med autism.

Miljöer utformade för att möta alla barn.

Analys:

Tidigare arbete med tydliggörande pedagogik har implementerats och insikterna har ökat genom kollegialt lärande på nätverk, KUT-dagar och APT utifrån litteraturen *"Tillgängligt lärande i förskolan, vad det är och hur man gör"*, Ann S Pihlgren (2022).

Specialpedagoger har genomfört fortbildning vid två tillfällen kring NPF, Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar med alla pedagoger i området, de handleder och vägleder pedagoger för att utveckla sitt sätt att möta alla barn. Genom att fler barn omfattas av habiliteringens IBT har pedagogernas kunskap och undervisning utvecklats. Arbetssättet används även då de anser att det kan vara gynnsamt för barn som inte är inskrivna på habiliteringen.

Vi ser också att positiva vuxenförebilder och att ingå i ett socialt sammanhang där vuxna stödjer dem i att förstå förväntningarna påverkar beteende och utveckling.

Habiliteringen har under VT-23 besökt flera förskolors APT och föreläst kring AKK, alternativa kommunikationssätt och då främst bildstöd. Detta har ökat vår förståelse för hur viktigt det är att introducera bildstöd i förskolan för de barn som behöver. Vikten av att fortsätta trots att vi upplever att barnet inte är intresserad. Vi använder widget online som är en licens vi köpt in till förskolorna men en del barn kan behöva mer konkreta bilder, bild på den faktiska miljön. Det är bättre att man gör än att vara ängslig för att det man gör ska bli fel och inte göra alls, fastna inte i rätt och fel detta gäller även TAKK.

Ökad förståelse för hur viktiga anpassningar är för att ge alla barn förutsättningar att lyckas. Vi lär oss tillsammans med barnen i samråd med expertis och vårdnadshavare. Fler anpassningar görs i aktiviteter så inkluderingen ökat.

En stor utmaning för oss har varit att utforma undervisningsmiljöerna så att vi erbjuder miljöer som är utforskande, föränderliga och tillgängliga för alla barn. Vi har barn som har svårt att tolka miljöerna trots en god introduktion men som också har andra behov som ex av "rena ytor". Vi ska intryckssanera samtidigt som vi ska erbjuda en rik lärmiljö. Vi imponeras av pedagogernas förmåga att skapa tillgängliga lärmiljöer för alla barn ex genom olika skåp, "bricksystem", "lådor", tydliga vrår samt deras sätt att vara närvarande, vägledande och ligga steget före. Det krävs ett stort engagemang från arbetslaget för att hålla miljöerna inbjudande och intressanta.

Fler pedagoger har fått kompetensutveckling i TAKK, detta är pågående.

Nyanländas lärande

Mål:

Fortsätta arbetet kring nyanländas lärande. Hålla arbetet med TMO vid liv. Pedagogerna måste skapa förutsättningar och arbeta medvetet för att ge barnen optimala möjligheter för en gynnsam flerspråkighet

Resultat:

TMO-arbetet, Traumamedveten omsorg fortgår och vi håller oss till handlingsplan. Ökad kompetens kring bemötande och tecken på barn som far illa. Pedagoger tänker på ett annat sätt kring barn som ger uttryck för att inte må bra, de funderar på vad barnet kan ha varit med om och hur de kan hjälpa barnet vidare istället för att fastna i barnets agerande. Använder konsultationsmodellen, isberget, för att undersöka hur de kan hjälpa barnet vidare. Vi kommer se över mallen för att förbättra den. Pedagogerna skapar förutsättningar och arbetar medvetet för att ge barnen optimala möjligheter för en gynnsam flerspråkighetsutveckling. Underlag för språksamtal används. Pedagogerna använder ett rikare språk och mer utmanande ord som de lägger på en åldersadekvat nivå.

Analys:

Nyanställda får möjlighet att gå TMO-utbildning via Rädda barnen. På gemensamt APT för hela området gjorde vi en genomgång kring TMO och pedagogerna fick tid för att arbeta med konsultationsmodellen, isberget. Vi hade ett kommungemensamt pedagogiskt café där Anna-Carin Magnusson, specialistsjuksköterska med särskild erfarenhet och kompetens kring barn som far illa, barnmisshandel, försummelse, sexuella övergrepp, samtal, bemötande och samverkan. Föreläsningen fångades upp på APT där pedagogerna fick reflektera i tvärgrupper.

Underlag för språksamtal användes på två pilotavdelningar som under året implementerats för samtliga. Genom att vi använder underlag för språksamtal ökar samverkan mellan hem och förskola, förskolan får större inblick i språkutvecklingen i hemmiljön och vi kan stödja familjer vidare för att de också kan stimulera barnens språkutveckling utifrån deras förutsättningar. Vi poängterar vikten av att de pratar sitt modersmål hemma, att de pratar med barn i vardagssituationer, tittar på förskolans digitala dokumentation och samtalar med barnet på dess modersmål på det de upplevt på förskolan för en gynnsam flerspråkighetsutveckling. Förskolan tipsar även om pedagogiska appar och TV-program som gynnar språkutvecklingen på svenska eller sitt modersmål då vi möter fler barn som använder sig av "youtube-engelska". Många erbjuder bokpåsar som familjerna kan låna hem.

Tidigare arbete med nyanländas lärande är implementerat och lever vidare, pedagogerna har fått insikt i att när ett barn är i början av sin svenska språkutveckling ska de inte förenkla språket då det inte är utvecklande på lång sikt och det är lätt att fastna på en grundläggande nivå. även om barnet är nyanlänt och förskolan inte hunnit skaffa sig en uppfattning om barnets förkunskaper ska utmaningarna ligga på en åldersadekvat nivå. Ett sätt att stötta barnen är att skapa så många språktillfällen som möjligt och konkretisera språket.

3.2 Enkätresultat förskola

Mätetal	BINs mål	Källa	Resultat		
			2023	2022	2021
Vårdnadshavares nöjdhet med bemötandet i förskolan ska årligen öka	<i>Ska årligen öka</i>	Förvaltningsgemensam vårdnadshavarenkät, fråga nr 14	BÄ:100% NG:98% TÄ:99% ÄL:99%	BÄ:100% NG:100% TÄ:100% ÄL:100%	BÄ:100% NG:100% TÄ:100% ÄL:100%
Andelen vårdnadshavare som anser att deras barn känner sig tryggt i barngruppen på förskolan ska årligen öka	<i>Ska årligen öka</i>	Förvaltningsgemensam vårdnadshavarenkät, fråga nr 1	BÄ:100% NG:94% TÄ:99% ÄL:97%	BÄ:100% NG:98% TÄ:100% ÄL:96%	BÄ:94% NG:98% TÄ:94% ÄL:100%
Vårdnadshavares upplevelse att förskolans ordinarie öppettider fungerar ska årligen öka	<i>Ska årligen öka</i>	Förvaltningsgemensam vårdnadshavarenkät, fråga nr 15	BÄ:98,1% NG:92% TÄ:97% ÄL:94%	BÄ:95% NG:96% TÄ:100% ÄL:99%	BÄ:94% NG:96% TÄ:100% ÄL:100%

Svarsfrekvensen är ca 2/3 på NG och ca 90% på BÄ. Utifrån enkäten ser vi en hög nöjdhet med förskolan och det stämmer överens med det vi får till oss i bl.a. utvecklingsamtal och i andra dialoger. Där resultaten är lite lägre beror det i största del på att man kryssat i ingen uppfattning förutom på nöjdhet med öppethållande på NG. Det går inte i enkäten utläsa vad det handlar om, vi tror inte att det handlar om öppettiderna då vi ofta har barntomt 17.30, vi funderar på om det handlar om att man vill lämna sina barn lite mer fritt? dvs inte i förhållande till arbetstid/studietid samt restid?

Svarsfrekvensen har varit låg på Äppellunden och Tranängen, färre än 50%. Vi ser dock en minskad nöjdhet med förskolans tillgänglighet. Vi har fler vårdnadshavare som arbetar oregelbundet och behöver hämta/lämna före/efter öppning/stängning.

I personalenkäten angående om pedagogerna upplever att barnen känner sig trygga i barngruppen stämmer det överens till stor del med vårdnadshavarnas svar, samtliga förskolor 99-100% utom Äppellunden som svarar endast 83%. Detta måste vi undersöka vidare vad det handlar om, vi kommer ta upp det på APT i höst. Kan det handla om att många barn har behov av särskilt stöd, fler barn som växt upp under oroliga förhållanden eller handlar det om att det är en förskola som är belägen i en otrygg närmiljö?

3.3 Undervisningens kvalitet

Måluppfyllelsen är hög på våra förskolor, det ser vi i undervisningsmallarna, på våra verksamhetsbesök, pedagogernas sätt att möta alla barn och i barnens utveckling. När vi reflekterar tillsammans med pedagogerna både i planerade möten och spontana hör

vi en progression i sitt sätt att resonera för att ge alla barn en god utbildning. Avgörande för måluppfyllelse är enskild pedagog samt sammansättning av arbetslag. För att undervisa så att det leder till lärande behöver pedagogerna didaktiska kunskaper om ämnesområden, arbetsformer, hur man följer upp resultat och hur man skapar en lärmiljö av stöttande relationer. De behöver också känna till innehållet i läroplanen (Pihlgren, 2021). Sammansättningar av barngrupp kan även påverka i vilken grad man når måluppfyllelse exempelvis en grupp med flera barn som kräver särskilda anpassningar, lägre språkförståelse och svårare med samspel. Vi ser även att i de arbetslag där pedagogerna verkligen reflekterar och analyserar med hjälp av undervisningsmallen och använder den som det är tänkt så ökar undervisningens kvalitet.

Genom undervisningsmallen och under våra besök ser vi att undervisningen ökat både kvantitativt och kvalitativt, undervisningen sker i ökad utsträckning både planerat och spontant. Även via instagram får vi detta bekräftat och där kan vi följa undervisningsprocesserna. Vi ser en ökad medvetenhet i den spontana undervisningen då pedagogerna blivit skickligare på den planerade undervisningen. Att pedagogerna tar vara på fler undervisningstillfällen ser vi både i våra spontana och planerade besök. Kvaliteten har ökat då de i undervisningsmallen ska reflektera över hur de gör undervisningen intressant, hur de genom sitt agerande påverkar undervisningens kvalitet. De bygger vidare på barns intresse som de fångat upp i tidigare undervisning eller i barns lek på så sätt får barn reellt inflytande över arbetssätt och innehåll i enlighet med Lpfö 18. De reflekterar även över vad barnen lärde sig och vad som påverkade "utfallet" samt vad de ska tänka på i kommande undervisning. Vi ser i avstämningar och i samtal med pedagoger att de blivit skickligare i att reflektera över sin egen betydelse i hur bra en undervisning blir. Enligt Ann S. Pihlgren (2022) så är personalens sätt att planera systematiskt och genomtänkt betydelsefullt för det lärande som sker i barngruppen och för tillgängligheten i utbildningen och hon skriver vidare att man kan använda sig av en planeringsmall i det arbetet.

Att arbeta projektinriktat gör undervisningen meningsfull och lustfylld, barnen tillägnar sig kunskaper inom de olika läroplansmålen på ett naturligt sätt i meningsfulla sammanhang. Att arbeta i längre projekt över en lång tidsperiod ger barnen tillfälle att möta undervisningsinnehållet från många olika infallsvinklar och med olika arbetsformer. Det ger ett mer hållbart lärande än om olika områden ersätter varandra i snabb takt för att de ska integrera lärandet och utveckla olika förmågor (Pihlgren, 2022).

Genom att projektet är synligt i vår miljö lever det i barnets vardag och vi kan fånga undervisning spontant och anpassat till varje individ. Den planerade undervisningen är ett startskott för att sedan undervisa vidare under veckan, anpassat efter individ där vi kan ta vara på barnens egna intressen. Vi ser att pedagogerna utför mer upprepning av planerade aktiviteter och där de utmanar barnen vidare från gång till gång. Undervisning sker i högre grad även när dagen inte blir som planerad vid exempelvis frånvaro, pedagogerna anpassar undervisningen efter de förutsättningar de har.

Många avdelningar känner att mallen driver deras projekt och förmåga att undervisa vidare och att det är utvecklande för sig själv som pedagog, vi ser att de skickligaste blir ännu skickligare.

Pedagogers förhållningssätt är betydelsefullt för undervisningens kvalitet. I boken

Tydliggörande pedagogik i förskolan(2020) beskriver Edfeldt mfl att pedagoger måste förstå vad som döljer sig under ytan för att förstå varför barnet beter sig på ett visst sätt. Att barn reagerar med starka känslouttryck eller drar sig undan beror ofta på att kraven vi ställt är högre än barnets förmåga att hantera dem och därför är det av största vikt att vi lägger fokus på att vägleda barnet rätt istället för fokus på barnets agerande.

Detta stämmer även överens med den TMO utbildning alla pedagoger genomfört. Där vi med hjälp av isberget fokuserar på anledningen till barns olika uttryck och sedan funderar vidare på hur vi kan trygga och stärka barnet vidare utifrån trygghet, relationer och coping.

Barn gör rätt om de kan och lär sig inget av att misslyckas. Detta skriver Hejlskov om och även Rädda barnen lyfter det. Det är alltså pedagogens ansvar att ge barn rätt förutsättningar att lyckas. Forskning från 2008 av psykologen Anna van Duijvenvoorde visar att barn under elva år inte lär sig något av att få veta att det som de gör är fel. Inläring för barn under elva år sker när de får veta att de lyckas, får de veta att de gör fel minskar inläringen till och med.

Då vi fått mer kunskap om lågaffektivt bemötande enligt Hejlskov och Edfelt (2018) och diskuterat i arbetslaget ser vi positiva effekter. Lågaffektivt bemötande, handlar för oss om att vara lugna, ligga steget före, inte sitta fast i rutiner som inte gagnar barnen, förbereda barnen, dela upp barnen och organisera oss pedagoger för att skapa lugn, vara flexibla och hela tiden reflektera kring hur vi kan göra det så bra som möjligt för alla och särskilt de barn som behöver extra stöd. Genom TMO-utbildningen har vi fått ökad förståelse för vikten av att vara lugna trygga vuxna.

Hur vi skapar grupper, utformar undervisningsmiljön och organiserar vår undervisning har betydelse för hur bra en lärandestund blir, hur bra vår undervisningen når ut och tas emot.

Något vi ser är att där man arbetar medvetet och aktivt med att skapa en god stämning får man harmoniska barngrupper, betydelsen av att pedagoger är positiva och glada samt att de ser och bekräftar barnen när de gör eller säger uppmuntrande saker till en kompis. De märker att det ger positiva ringar på vattnet och att klimatet i gruppen blir gott. I en gedigen undersökning av Skolverket (2011) granskade man undervisningsmaterial i syfte att främja ett gott socialt klimat den visade att inga material som fokuserade på att lära barn och elever att vara goda kamrater var verkningsfulla, de visade sig i vissa fall ha direkt motsats effekt, barnen lärde sig vad de borde svara men använde inte erfarenheten i socialt samspel. Det är bättre att satsa på en stark lärgemenskap genom att arbeta med ett starkt lärandeinhåll inom ex, matematik, språk och samtidigt använda arbetsformer som stärker samarbete gemenskap och interaktion (Pihlgren, 2022). Demokrati är ingenting vi kan lära barnen, det är något vi lever och bygger tillsammans i är en pågående process (Åberg, Lenz Taguchi, 2007)

Ramar och strukturer har stor betydelse för att exempelvis undvika krockar, köbildningar och många barn på liten yta vilket kan leda till otrygghet och oro. Pedagogernas förmåga att strukturera utbildningen, både innehållsmässigt och materiellt, har större betydelse för lärandet än upptagningsområdets karaktär, barngruppens storlek eller andelen barn i behov av särskilt stöd visar forskning (Håkansson & Sundberg, 2012). Pihlgren skriver om vikten av att materialet bör

placeras strukturerat så att det är tillgängligt och att de kan avläsa systemet att både hitta och återställa materialet. Ordning och reda är viktigt om miljön ska fungera för alla barn.

Genom en lärandekultur där vi lär tillsammans och vågar bjuda på misstag så ökar vår undervisningsförmåga. Vi vill skapa en kultur där pedagogerna tillsammans analyserar och utvärderar utbildningen och sin undervisning i syfte att nå så bra resultat som möjligt. Vi ger förutsättningar till att skapa mötestillfällen för gemensam reflektion samt pedagogiska och didaktiska diskussioner. Kollegialt lärande har skett exempelvis i nätverk, avdelningsreflektion, pedagogiskt café, pedagogiska diskussioner i samband med APT.

Ett långsiktigt pedagogiskt utvecklingsarbete i form av kollegialt lärande bör ske parallellt med praktiskt arbete skriver Pihlgren (2021). Vi ser också att genom att vi begränsar utbildningsinsatser och jobbar med några få i taget parallellt med praktiskt arbete höjer vi kvaliteten på undervisningen och därmed utbildningen.

För att ytterligare höja utbildningens kvalitet har pedagogerna gjort en självgranskning utifrån ett underlag för observation och analys av förskolans kvalitet framtaget av Klang Jensen & Pihlgren (2021). Detta utifrån fem områden; bemötande, lärmiljö inne, lärmiljö ute, pedagogisk dokumentation, barnsyn och kunskapssyn. Det många anger att de behöver utveckla är:

- Att hallen är välorganiserad med tydlig, synlig och strukturerad information om projekt, personal och vikarier
- Materialet ute är rikligt, välorganiserat helt och fräscht
- Dokumentation mer synlig och där processer synliggörs och även barns tankar och nyfikenhetsfrågor
- Barnet ses som medskapare av sin kunskap

3.4 Personalens arbetsmiljö

Utifrån medarbetarsamtal uppger pedagoger att de trivs på sin arbetsplats och att de vet vad som förväntas. Många uppger att de uppskattar att det finns ett tydligt SKA-arbete och att kompetensutvecklingen känns relevant och intressant. Många påtalar ofta att de uppskattar att vi fokuserar på några utvecklingsområden i taget, både över tid och att de får goda förutsättningar för att fördjupa sina kunskaper. De individuella kompetensutvecklingsplanerna bygger också på de mål vi valt att fokusera på under året. Personalomsättningen är låg.

Citat från medarbetare:

" En stor anledning till att jag trivs på min arbetsplats är ert ledarskap som jag inte vill vara utan. Som jag sagt tidigare tycker jag alltid att ni "prickar rätt" ni vet alltid vad vi behöver just nu (litteratur, fortbildning). Vill absolut fortsätta ha ett ledarskap som ger feedback, får oss att fokusera på rätt saker och är lyhörda"

"Jag är också angelägen om att få fortsätta arbeta som förskollärare utifrån ert ledarskap och ert pedagogiska tänk.

Det känns också väldigt inspirerande att kunna vara med i arbetet kring förskolans

miljöer"

"Ni är så drivna och det blir aldrig "tråkigt", ni ser vad vi pedagoger behöver för fortbildning och kan driva på oss så vi verkligen får reflektera."

".....och vilka enorma förmåner med både roliga saker och kompetensutveckling ni bjudit/bjuder på. Hallsberg har kommit så enormt långt"

Susanna Anderstaf, doktorand i pedagogik och lärarutbildare på Högskolan för lärande och kommunikation vid Jönköping University säger att en majoritet av forskningen kring arbetspsykologi beskriver att en grupp som inte fungerar ägnar 80% av sin energi åt till att få gruppen att fungera, reda i konflikter osv och endast 20% blir kvar till arbetsuppgifterna. Utbildningen blir bättre där arbetslagen fungerar. Där arbetsglädjen finns trivs pedagogerna bättre, samarbetar bättre och stressar mindre. Pedagogerna blir mer kreativa och löser problem enklare vilket ger bättre resultat. Under flera år har vi haft olika föreläsare och praktiskt arbetat kring hur varje individ kan bidra till en bättre arbetsmiljö, vi är varandras arbetsmiljö.

På APT arbetar vi med arbetsmiljön. Några förskolor har arbetat utifrån boken *"Le, det är inte tanken som räknas"* av Ami Hemviken (2020). Vi har märkt vikten av att kontinuerligt arbeta med arbetsmiljön utifrån "friskfaktorer", vad som ger och hur vi kan bidra till en god arbetsmiljö. Hemviken skriver att eftersom vår hjärna är konstruerad att tänka negativt som ren försvarsmekanism behöver vi arbeta aktivt för att känna glädje oftare. *"Glada medarbetare smittar av sig. Liksom surisar."* (Hemviken, 2020. sid 19).

Vi ser att i de arbetslag där man lägger ned tid och engagemang på att få fungerande barngrupper så skapar de bättre förutsättningar för sin egen arbetsmiljö. Vi ser en skillnad mellan olika arbetslag vad man väljer att lägga fokus på, ett lösningsfokuserat tankesätt är gynnsamt för arbetsmiljön.

Med stöd av ADATO följer vi upp sjukskrivningar som är längre och upprepad korttidsfrånvaro. Under året har vi haft få tillbud och olycksfall vilka följs upp med berörda och på skyddskommitté. Under hösten genomförs skyddsronder på varje förskola som följs upp under våren.

Den fysiska miljön påverkar till viss del arbetsmiljön. Mindre buller på Äppellunden och Norrgården än vad man anger på Björkängen, Tranängen samt Äppellunden lila som ligger i en äldre byggnad. HLR-utbildning genomförs årligen, föredrag kring ergonomi kommer ske hösten 2023.

4 Identifiera och precisera problem kopplade till måluppfyllelse

4.1 Identifiera och precisera problem kopplade till förskolans förmåga att nå läroplanens mål

Vi fortsätter med två mål som föregående år för att fördjupa undervisningen i;

- *Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp*
- *Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften*

Nytt för året:

- *Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla ett intresse för att vara fysiskt aktiva*

5 Analys av orsaker till varje prioriterat problem

Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp.

Vi vet att många elever har svårt att nå matematikmålen i senare årskurser och vi vill göra det vi kan för att väcka intresse och förståelse för matematik för barn i förskoleålder. Att barn tidigt får möta matematiken och lära sig sätta ord på den har i många fall avgörande betydelse för deras framtida matematiska framgångar. I Bishops sex aktiviteter lyfts matematiken i vardagen fram, vilket leder till att den matematik som dagligen förekommer i förskolans verksamhet synliggörs. Han påvisar också likheter mellan den matematiska utvecklingen och språkutvecklingen. Utifrån Bishops teorier handlar det om att förändra synen på matematik från att bara handla om, siffror och räkning till ytterligare ett sätt att beskriva och hantera verkligheten (artikel från förskoleforum.se)

Under förra året fokuserade vi på matematik men vill fortsätta inom detta målområde då vi vill fördjupa undervisningen ytterligare. Vi har också sett att matematiken bidragit till en ökad undervisning utomhus och det är också något vi vill fortsätta att utveckla. Undervisningsmiljöerna har utvecklats genom att man bl.a. tillfört material under året för att lättare kunna undervisa i matematik och ger barnen möjlighet att utforska och undersöka matematiken både i planerade och spontana aktiviteter detta vill vi bevara och utveckla vidare samt få det mer likvärdigt på alla avdelningar.

Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften

Att enbart vistas i förskolan räcker inte för att språket ska utvecklas i hela sin potential. Pedagogerna måste skapa förutsättningar och arbeta medvetet för att ge barnen optimala möjligheter för en flerspråkighetsutveckling (Håland Anveden, 2020). Förra året bytte vi språkmål och vill hålla kvar samma mål i år för att fördjupa oss i det. Vi anser att det är värdefullt att arbeta långsiktigt. Under året har vi arbetat med aktiviteter som lockar barnen till att argumentera och förklara, det har varit ett utmanande mål för pedagogerna. Dokumentationsväggarna har i högre grad skapats för att locka till samtal dessa vill vi fortsätta utveckla. Vi såg också i självgranskningen av förskolans kvalitet att många ville synliggöra den pedagogiska dokumentationen ytterligare och ge barnen möjlighet att träna på att berätta om vilka processer som pågår med hjälp av dokumentationen.

Genom matematikmålet har barnen fått möjlighet att ställa nyfikenhetsfrågor och hypoteser vilket är väl sammankopplat med språket, det är inte helt lätt vare sig för barn eller pedagoger så detta är något vi vill fortsätta öva på.

Nytt för året:

Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla ett intresse för att vara fysiskt aktiva.

Vi lever i en värld som drivs av rädsla, vilket resulterar i att många barn överbeskyddas av föräldrar och andra. Att inte låta barn ta risker kan ha förödande konsekvenser

enligt forskning. Riskfylld lek är ett av många sätt för barn att utvecklas (Axelsson 2023).

Det är också något vi upplever att barn i högre grad överbeskyddas idag och som ett samhällsfenomen ser vi att allt fler barn och unga lider av psykisk ohälsa. Vi har funderat över hur man genom tidiga insatser kan förebygga det och har hittat en möjlig pusselbit av många.

Det finns lite men ökande mängd forskning som pekar på nackdelar med att barn inte deltar i äventyrliga lekar:

- Riskfylld lek har antifobiska egenskaper, dvs hjälper barnet att övervinna rädslor (Sandseter och Kennairs, 2011)
- Allt fler barn brottas med ångest och psykiska problem kopplar Peter Gray (2011) till minskad tillgång till riskfylld lek
- Riskfylld lek ger ett motiverande, positivt sammanhang som utsätter barn för osäkerhet och fysiologisk upphetsning vilket leder till att de kan utveckla sunda hanteringsstrategier (Dodd & Lester, 2021)

Vi märker också att fler vårdnadshavare överbeskyddar sina barn och känner en stor oro när barnet fått skråmor eller lättare sår, de uttrycker också oro till pedagoger om att barnet ska skada sig på förskolan. Vi vill stärka pedagoger i att möta detta och kunna förklara för vårdnadshavare vikten av att barn får motoriska utmaningar och tränar sin sociala förmåga på förskolan.

6 Identifierade utvecklingsområden och planerade insatser

Förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp.

Planerade insatser:

- Att pedagogerna kontinuerligt granskar sin avdelnings utbildning så att barnen får ta del av Alan Bishops sex matematiska aktiviteter:
Design – Former och figurer, mönster och symmetri, arkitektur och konst
Förklaring och argumentation – Motiveringar, förklaringar, resonemang och logiska slutsatser
Lekar och spel – Rollekar, fantasilekar, tärningsspel, strategispel, pussel
Lokalisering – Att hitta, orientera sig i rummet – lokalisering och placering
Mätning – Jämförelser, måttenheter och mätsystem, längd, area, volym, vikt, tid och pengar
Räkning – Räkning, antalsord, räkneshystem och talsystem
- Uppmärksamma och utmana barnens matematiska intressen i vardagssituationer
- Inspirera barnen att tala och reflektera kring matematik
- Ta vara på mångfalden av idéer samt skapa och fånga situationer där matematiken kan synliggöras
- Ge barnen många olika erfarenheter som de i sitt senare lärande kan dra nytta av och referera till
- Ytterligare utveckla lärmiljöerna som underlättar matematikundervisningen
- Undervisningsmallen
- Kollegialt lärande mellan förskolorna måndag V.44

Kriterier för måluppfyllelse:

- Det erbjuds fler olika verktyg i miljöerna som ex linjaler, vågar, tärningar och volymmått som vi ser att barnen använder
- Barnen får ställa hypoteser som de undersöker
- Att vi hör att pedagogerna pratar om Alan Bishops sex matematiska aktiviteter och att de medvetet används i utbildningen
- Att vi ser i undervisningsmallen hur pedagoger arbetar för att stärka barns matematiska utveckling

Ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften

Planerade insatser:

- Mer samtal med barnen och pedagogerna ställer fler nyfikenhetsfrågor i de aktiviteter och vardagssituationer barnen befinner sig i
- Undervisningsmallen
- Tillgängligt material som stimulerar språkutvecklingen
- Sagor, rim & ramsor, sånger, läsning, konkretisera sagor med rekvisita
- Drama och delaktighet i barnens lekar
- Samtal med barn i olika sammanhang

- Pedagogerna använder ett rikare språk och mer utmanande ord på en åldersadekvat nivå. Barn som är i början av sin svenska språkutveckling har mycket att lära sig i den kontext de befinner sig i, i tex hallsituationen berikar vi språket genom att prata om olika saker som finns där eller olika ord för samma sak ex skor - stövlar, gummistövlar, allvädersstövlar, kängor, sneakers, tennisskor osv men även detaljer på olika föremål ex skor - plös, sula, skosnöre, kardborreband
- Bjuda in familjer med vänner till en kväll med "Språk- och rörelseglädje" som specialpedagogerna håller i
- Underlag för språksamtal med vårdnadshavare
- Kollegialt lärande mellan förskolorna måndag V.44

Kriterier för måluppfyllelse:

- Vi ser att pedagogerna för många samtal med barnen både planerat och spontant,
- Rim, ramsor, sång och sagor används frekvent
- synlig pedagogisk dokumentation där barnen ges möjlighet att träna på att berätta om vilka processer som pågår med hjälp av dokumentationen
- Att vi ser i undervisningsmallen hur pedagoger arbetar för att stärka barns språkutveckling
- Att barnen har ett rikare språk med större ordförståelse och ordförråd
- Att vi i samtal med barnen märker att de är vana att samtala med vuxna som är intresserade av vad de berättar och undrar över

Barnen ska få förutsättningar att utveckla en allsidig rörelseförmåga genom att ges möjlighet att delta i fysiska aktiviteter och vistas i olika naturmiljöer. Utbildningen ska ge barnen möjlighet att uppleva rörelseglädje och därigenom utveckla ett intresse för att vara fysiskt aktiva

Planerade insatser:

- Nätverk utifrån litteratur "Riskfylld lek och undervisning" skriven av Suzanne Axelsson(2023)
- Att barn ska erbjudas mer äventyrlig lek
- Föreläsning med Katinka Vikingsen som bl. a pratar om pedagogiska miljöer med fokus på utomhusmiljön samt föräldrasamverkan
- "Förbud mot förbud", erbjuda barn mer äventyrlig lek
- Skapa utrymmen för riskfylld lek som är fria från faror men fulla av spänning
- Undervisningsmallen
- Kollegialt lärande mellan förskolorna måndag V.44
- I samband med "Språk- och rörelseglädjekvällen" lyfta vikten av att barn får motoriska utmaningar

Kriterier för måluppfyllelse:

- Att pedagoger har full förståelse för de känslomässiga, fysiska och kognitiva fördelarna med "ruff och tumlande" lek och andra former av riskfylld lek
- Minska förbud och stopp och istället stödja och ge stöttning i riskfylld lek
- Vi ser att utmanande lek erbjuds och barn som utmanas motoriskt och också har koll på sina motoriska färdigheter

- Tryggare pedagoger kring riskfylld lek och undervisning, att möta vårdnadshavares oro